

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Ковельського районного управління поліції
Головного управління Національної поліції
у Волинській області
11.03.2025**

м. Київ, 2025 р.

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ), відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11 березня 2025 року групою НПМ здійснено відвідування Ковельського районного управління поліції Головного управління Національної поліції у Волинській області (далі – районне управління поліції, РУП) (*фото 1, 2*).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Потапович Павло Васильович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Спас Юлія Олександрівна, представник Уповноваженого у Волинській області;

Пирога Вікторія Сергіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Нівчик Андрій Миколайович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

РУП знаходиться за адресою: Волинська область, місто Ковель, вулиця Незалежності, будинок 119-а.

Начальник районного управління поліції – підполковник поліції **Яровий Роман Васильович** (на посаді з 12.08.2024).

Штатна чисельність працівників РУП становить 425,5 посад (некомплект штату станом на 11.03.2025 складає 13,6%). Фактична чисельність працівників нараховує 342 особи.

Під час відвідування РУП, затримані особи не перебували.

У 2024-2025 роках співробітниками районного управління поліції затримано 213 осіб, з них:

за вчиненні адміністративного правопорушення – 102 особи;

за підозрою у вчиненні злочину – 50 осіб;

за ухвалою суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою – 26 осіб;

за ухвалою суду про застосування адміністративного арешту – 21 особу;

за ухвалою суду про дозвіл на затримання з метою приводу – 14 осіб.

У 2024 році проведено капітальний ремонт будівлі РУП, у результаті чого умови для утримуваних осіб приведено у відповідність до вимог національних та міжнародних стандартів.

У будівлі РУП наявні наступні приміщення: кімната для конфіденційного побачення затриманого із захисником, кімната для прийому громадян, 4 кімнати для проведення слідчих дій (*фото 3*) та кімната для проведення інтерв'ю із затриманими особами.

Також обладнано укриття, яке укомплектоване питною водою, місцями для сидіння та продуктами харчування (*фото 4*).

У черговій частині районного управління поліції обладнана кімната для затриманих, у якій може одночасно утримуватись дві особи. Кімната для затриманих обладнана: 2 одноярусними ліжками, відгородженим санвузлом з дверцятами, умивальником з проточною водою, столом, стільцями та кнопкою виклику чергового, з метою негайного встановлення контакту з працівниками поліції (*фото 5*). Відеокамера встановлена з дотриманням вимог права на повагу до приватного життя, а саме не захоплює санітарну зону.

Протягом 2024-2025 роках у кімнаті для затриманих перебувало – 25 осіб.

Серед позитивних здобутків слід зазначити функціонування інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», яка спрямована на запобігання незаконному затриманню осіб, удосконалення системи їх захисту від катувань і неналежного поводження, а також об'єднує інформацію про затриманих осіб з моменту їх фактичного затримання.

Крім того, у штаті районного управління поліції наявний інспектор із дотримання прав людини, який забезпечує: фіксування всіх дій із затриманими особами, повідомленню місцевого центру з надання безоплатної правничої допомоги та виступає гарантією проти жорстокого поводження.

Під час візиту Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) до України 8 – 21 грудня 2017 року, у доповіді [CPT/Inf (2018) 41], делегація зазначала як позитивний момент наявність у штаті підрозділів поліції спеціально підготовленого «інспектора з дотримання прав людини».

Також наявна кімната для проведення слідчих дій з неповнолітніми, що забезпечує створення захисту прав та свобод людини у ході проведення слідчих та процесуальних дій працівників поліції з дітьми.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування районного управління поліції групою НПМ здійснено 10.08.2021.

За результатами попереднього відвідування керівництву РУП надано наступні рекомендації:

вжити заходів щодо функціонування кімнати для затриманих;

взяти на контроль виконання службовими особами, відповідальними за перебування затриманих, обов'язків передбаченими вимогами статтею 212 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК);

обладнати кімнату для конфіденційного побачення адвоката із затриманим;

обладнати пандусами приміщення РУП для вільного доступу маломобільних груп населення;

вжити заходів щодо призначення відповідальних осіб за надання домедичної допомоги;

обладнати кімнати для проведення слідчих дій;

розмістити у черговій частині список та контакти номерів закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія.

Усі рекомендації, надані за результатом попереднього відвідування, виконано.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, видів поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Упродовж 2024-2025 років до РУП надійшло 20 повідомлень громадян про можливі неправомірні дії працівників поліції, а саме побиття.

У порушення вимог частини 4 статті 216 КПК та частини 3 статті 8 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» керівництвом РУП запроваджено негативну практику розгляду відомством повідомлень про можливі кримінальні правопорушення, які за інформацією заявників (потерпілих) вчинені працівниками поліції, без своєчасного та невідкладного інформування відповідного територіального управління Державного бюро розслідувань, а також відповідної реєстрації таких відомостей у Єдиному реєстрі досудових розслідувань (далі – ЄРДР).

За результатами перевірки фактів, викладених у цих зверненнях, працівниками поліції кримінальні провадження не реєструвались, до органів Державного бюро розслідувань інформація та повідомлення не направлялись.

Оцінка дій поліцейських самими поліцейськими не може вважатися об'єктивною та є прямим порушенням норм КПК.

Європейський комітет у Чотирнадцятій Загальній доповіді [СРТ/Іnf (2004) 28] зазначив, що віра в можливість заборони катувань та інших форм жорстокого поводження опиняється під загрозою кожного разу, як тільки посадові особи, що мають нести відповідальність за подібні зловживання, уникають відповідальності за свої дії. Якщо після появи інформації, в якій йдеться про жорстоке поводження, не з'являється швидка та дієва відповідь, тоді ті, хто схильний до застосування жорстокого поводження по відношенню до позбавлених волі осіб, швидко увірують – і зовсім небезпідставно – що вони можуть чинити так безкарно. Всі зусилля, спрямовані на ствердження правозахисних принципів через політику ретельного підбору персоналу та професійної підготовки будуть підірвані. У разі, коли не вдасться вжити

ефективного реагування, відповідні особи – колеги, старше керівництво, органи, що проводять розслідування – неминуче стають учасниками процесу корозії цінностей, що складають основи демократичного суспільства.

2. При вивченні групою НПМ журналу видачі продуктів харчування встановлено, що затриманому К., який утримувався у кімнаті для затриманих (дата та час поміщення: 03.05.2024 о 21 год. 35 хв. і дата та час звільнення 04.05.2024 о 07 год. 20 хв.), не отримував харчування близько дев'яти годин.

Відповідно до пункту 8 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), особи, які утримуються у кімнаті для затриманих більше трьох годин, забезпечуються триразовим харчуванням та питною водою відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.1992 № 336.

Порушення права на достатній життєвий рівень (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України).

3. У ході відвідування представниками групи НПМ кімнати для затриманих встановлено неналежний рівень штучного освітлення.

Так, рівень освітлення складав 55 люксів (*фото 6*) при тому, що згідно додатку Ж «Нормативні показники освітлення приміщень житлових будівель», Державних будівельних норм України В.2.5-28:2018 «Природне і штучне освітлення», які затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 03.10.2018 № 264, освітленість робочих поверхонь спальних, житлових кімнат має складати 150 люксів.

Довідково: замірювання загального освітлення у кімнаті для затриманих здійснювалося з використанням сертифікованого люксметра «Benetech Digital Lux Meter GM 1010».

4. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що двері та перегородки санвузла розміщеного в кімнаті для затриманих мають недостатній розмір та лише частково відділяють санвузол від основної житлової площі, що призводить до порушення права на повагу до приватного життя, оскільки не дозволяє усамітнитись затриманим особам.

Європейський комітет у своїй доповіді Уряду України щодо проведеного візиту в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року (СРТ/Inf (2024) 20) зазначив, що єдине питання, яке викликає реальне занепокоєння у членів делегації, полягає в тому, що туалети у камерах для затриманих у всіх поліцейських установах (включаючи ті, що були нещодавно відремонтовані) лише частково розділені перегородками.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У ході відвідування будівлі РУП групою НПМ встановлено, що місце для побачення затриманої особи із адвокатом обладнано у двох кабінетах, між якими обладнано скляну перегородку та переговорним пристроєм. Проте один із кабінетів призначений для проведення слідчих (процесуальних) дій та не передбачене для конфіденційного спілкування.

Відповідно до пунктів 17 та 18 розділу VI Інструкції, з метою забезпечення права затриманого на конфіденційне побачення із захисником, обладнується відповідна кімната для конфіденційного побачення. Зустріч затриманого та його захисника в кімнаті для конфіденційного побачення має відбуватися під візуальним контролем уповноваженої службової особи, але в умовах, що виключають можливість передачі будь-яких сторонніх предметів, прослуховування чи підслуховування, з метою забезпечення законності під час проведення такої зустрічі та заходів безпеки.

Європейський комітет у своїй доповіді Уряду України за результатами проведеного візиту 8 – 21 грудня 2017 року [CPT/Inf (2018) 41] рекомендував, що конфіденційність усіх розмов між затриманим та адвокатом має бути забезпечена в усіх поліцейських підрозділах.

Інші порушення.

6. Також у ході відвідування виявлено факти неналежного ведення журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції, (додаток 9 Інструкції), до якого не завжди вноситься інформація про час прибуття бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги (графа 6).

Європейський комітет у Другій Загальній доповіді [CPT/Inf (92) 3] зазначає, що однією із додаткових гарантій запобіганню жорстокого поводження є повне досьє, фіксація всіх аспектів, що пов'язана із затриманими особами та відображення усіх заходів, яких було вжито по відношенню до затриманої особи.

7. Крім того при вивченні протоколів про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, в окремих випадках встановлено суттєві порушення щодо їх відповідності вимогам кримінального процесуального законодавства.

Так, у порушення статті 104 КПК, службові особи районного управління поліції у протоколах про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, не зазначають інформацію щодо точного місця проведення процесуальної дії (номер кімнати для проведення слідчих дій), зокрема, у протоколах про затримання: Я. та П.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Ковельському районному управлінні поліції Головного управління Національної поліції у Волинській області:

1. Забезпечити внесення до ЄРДР відомостей про кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань та невідкладне інформування територіального управління Державного бюро розслідувань відповідно до частини 4 статті 216 КПК;

2. Вжити заходів щодо видачі затриманим особами, які перебувають у кімнатах для затриманих більше 3 годин, продуктів харчування відповідно до пункту 8 розділу VII Інструкції;

3. Обладнати кімнати для затриманих управління поліції достатнім рівнем штучного освітлення і дверцятами та перегородками санвузла відповідного розміру;

4. Забезпечити використання кімнату для конфіденційного спілкування затриманого із захисником лише передбачену відповідно до пунктів 17 та 18 розділу VI Інструкції, для дотримання конфіденційності інформації;

5. Вжити заходів щодо належного ведення журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції;

6. Дотримуватись вимог статті 104 Кримінально процесуального кодексу України в частині фіксації у протоколах інформації щодо місця проведення процесуальних дій.

Додаток: Фотознімки до звіту на 1 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу інспектування
об'єктів контролю в правоохоронних,
судових органах та військових формувань
Департаменту з питань реалізації
національного превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Павло ПОТАПОВИЧ

Фотознімки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

